

5RE340 - Regionální a urbánní politika
Seminář

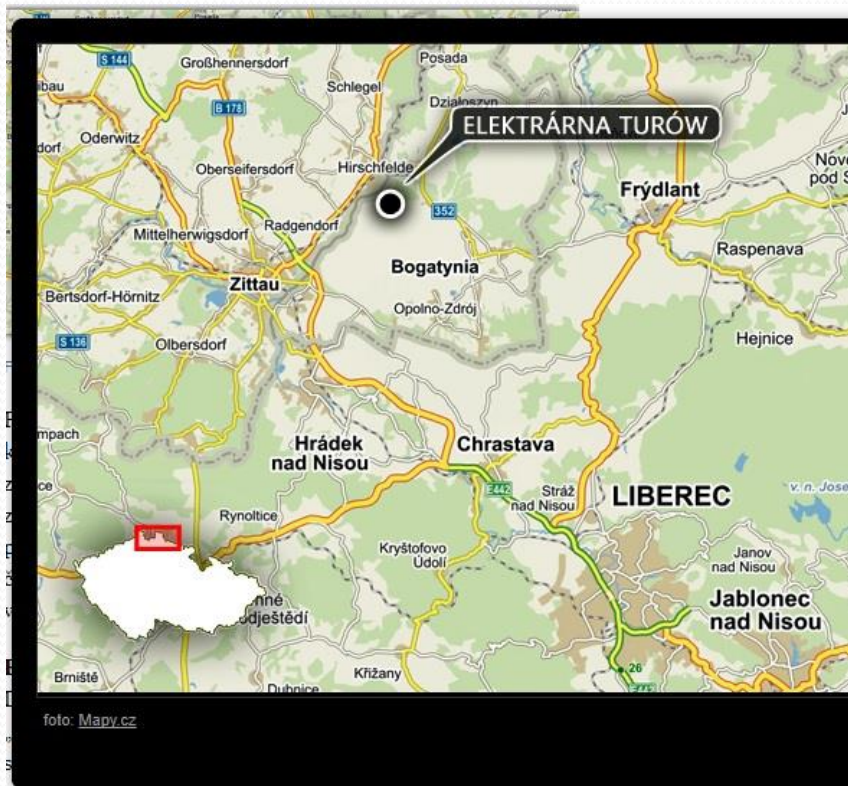
Vliv rozšíření dolu Turów na region Frýdlantska

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

ZAJINTERESOVANÉ OBLASTI

- Povrchový důl Turów a stejnojmenná elektrárna se nachází v jihozápadním Polsku (Dolnoslezské vojvodství) nedaleko města Bogatynia. Oblast, v níž se nachází, se označuje jako takzvané „Trojzemí“, jelikož se zde stýkají hranice tří států – Polska, Německa a České republiky. Od českých hranic v oblasti Frýdlantska k dolu vede cesta dlouhá přibližně 8,5 km.
- Oblast je charakteristická neatraktivním změněným přírodním rázem krajiny a ovlivněna veškerými dopady, které těžba hnědého uhlí způsobuje – emise, odpady, mizení živočišných druhů a rostlin, ovlivnění hydrogeologie, a podobně.

Frýdlantsko je oblast s celkem 18 obcemi a dalšími vesnicemi nacházejícími se ve Frýdlantském výběžku na severu České republiky. Původně tyto obce patřily do okresu Frýdlant, nyní patří pod okres Liberec. Výběžek obklopují zmíněné dva státy, Polsko a Německo.

Oblast je charakteristická atraktivním přírodním a kulturním bohatstvím.

PŘEDSTAVENÍ PROBLÉMU

V nejbližší době má dojít k rozšíření povrchového dolu Turów. Těžba hnědého uhlí má zde dlouhou tradici - těží se již 70 let (od roku 1947). Důl spravuje společnost PGE GiEK S. A., která v oblasti těžby surovin v Polsku zaujímá 79% podíl na trhu. Dnešní rozloha dolu čítá 28 km² a maximální hloubka důlního díla je 225 m. Zásoby v ložisku umožňují těžbu až do roku 2045. Důl by se měl prohloubit až o 80 metrů, tedy na kótu 30 metrů pod hladinu moře.

Plánované rozšíření polského dolu ohrožuje oblast Frýdlantska, a to zejména místní vodní zdroje. To, že k ohrožení skutečně dochází, potvrzuje nedávno zpracovaná studie provedená Frýdlantskou vodárenskou společností (FVS). „Činnost dolu ovlivňuje vodohospodářské poměry při českopolské hranici již nyní. Hladiny podzemních vod jsou tu monitorovány dlouhodobě a prokazují ztrátu vody z podloží už od konce 90. let, například na území Uhelné a Oldřichova.“ Je tedy zcela patrné, že se jedná o dlouhodobý problém, který je třeba řešit.

Zejména kvůli plánovanému důlnímu rozšíření. Poklesy zásob podzemních vod v maximálních případech dosahují až šedesáti metrů.

Příklad poklesu hladiny podzemních vod v obci Višňová:

Zdroj: VENERA, Zdeněk a kol. Studium vlivu pokračováním těžby hnědého uhlí v dole Turów na podzemní a povrchové vody v ČR [online].

HLADINA PODZEMNÍCH VOD

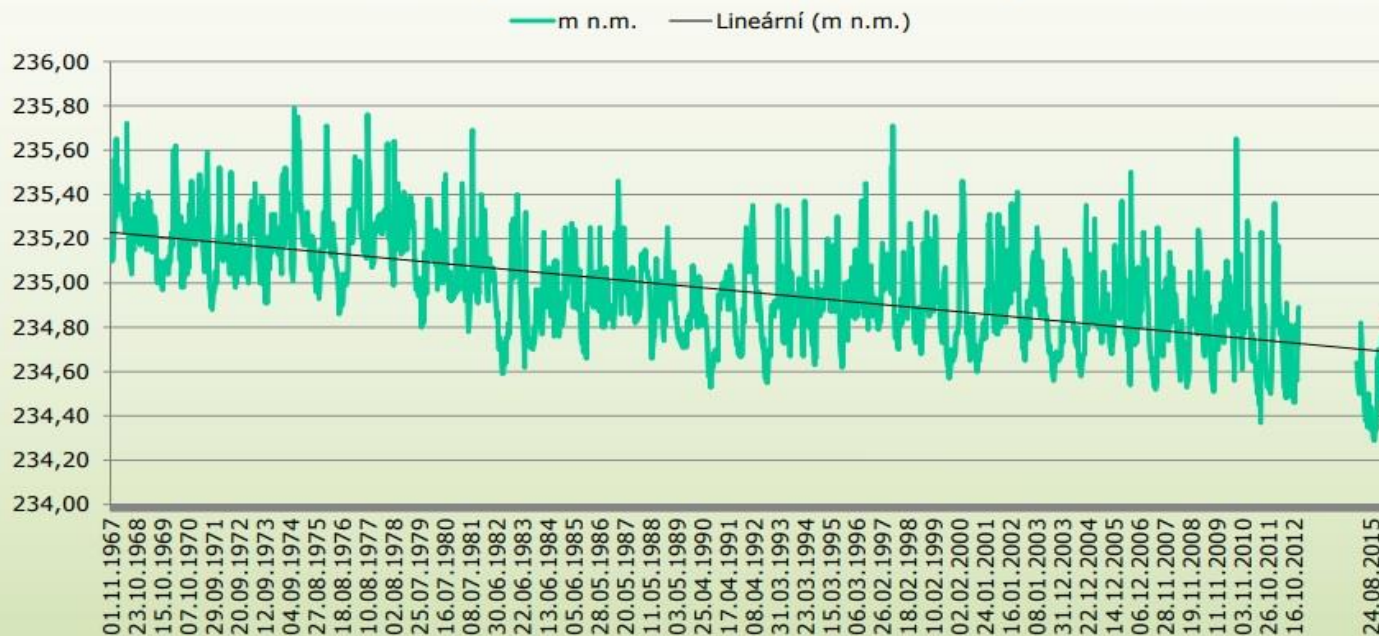

Česká geologická služba | Czech Geological Survey

Frýdlantský výběžek

Hladina podzemní vody (m n.m.) VP2007 Višňová

MOŽNÁ ŘEŠENÍ

Spojení
s Německem,
oslovení EU

Vybudování
nové vodovodní
sítě na
Frýdlantsku

Odkup české
elektrické
energie na úkor
snížení výkonu
elektrárny
Turów

Vybudování
jaderné
elektrárny
v Polsku

O situaci a dopadech existence dolu Turów se diskutuje již několik let. Diskuze až v posledních letech dopomohly k vývoji iniciativy zejména z postižené oblasti – tedy z české strany. Polská strana úbytek vody na území Frýdlantska (Hrádecka i Chrastavska) v důsledku provozu dolu odmítá. A proto se nově v ČR vypracovávají studie a analýzy, které by měly dokázat, že veškeré obavy jsou zcela opodstatněné.

Je oprávněné konstatování, že k posílení dialogu by bylo vhodné se spojit s německou stranou, kterou provoz elektrárny a dolu Turów také ovlivňuje. Společnými silami bychom jistě zmohli více, než jako jednotlivci. Důležitý krok by představovalo oslovení Evropské unie, která vytváří energetickou strategii a o rozvoj energetiky má zájem. Udržitelný rozvoj a ochrana životního prostředí je přeci jedním z nejdůležitějších aspektů rozvoje evropských států.

Diskuse:

Možným řešením problematické situace je posílení některých vodních zdrojů na Frýdlantsku a vybudování nové vodovodní sítě v dotčených vesnicích kolem Frýdlantu. Takové budování však stojí značné finanční prostředky. Částku zmínil ředitel FVS Petr Olyšar v rozhovoru pro deník Právo, kdy: „Náklady na nutná opatření se pohybují v rozmezí 600 miliónů bez DPH až po 909 miliónů korun.“ Odhady na celkovou finanční náročnost jednotlivých projektů se liší. Nejvyšší takový odhad poukazuje na částku třech miliard korun.

Nabízí se proto otázka – kdo to zaplatí? Dle mého názoru by se měla angažovat polská strana, která problémy v oblasti způsobila.

Diskuse (pokračování):

Dialog mezi Českem a Polskem ovšem poněkud vázne; tedy Česká republika tlačí na Polsko, které se do jednání moc pouštět nechce a většinu možných problémů spojených s dolem Turów odmítá. Další způsob finanční pomoci nabízí ministerstvo životního prostředí ČR, které ale opět čeká na potvrzení informací ohledně těžby a jejího vlivu na životní prostředí od polské strany. Několik milionů korun přislíbil i Liberecký kraj. Česká republika produkuje dostatečné množství elektrické energie. Někdy dokonce dochází k jejímu nadbytku. Z hlediska neskladovatelnosti této energie by mohla být Polsku navržena možnost odkupu elektřiny za zvýhodněnou cenu, na úkor snížení výkonu elektrárny Turów a nerozšiřování dolu.

Diskuse (pokračování):

Elektrárna Turów je jedním z nejvýznamnějších producentů elektrické energie na území Polska. Procentní podíl tepelných elektráren vyrábějících elektrickou energii z uhlí v Polsku dosahuje až 80 %. Dlouhodobým řešením problematiky dolu Turów je omezení výroby v tepelných elektrárnách. To by mohla zajistit výstavba jaderné elektrárny, což podle koncepce 2014 má dokonce Polsko v plánu. Tuto snahu vítá i Mezinárodní energetická agentura (IEA – International Energy Agency). Otázkou je, jak dlouho bude trvat stavba jaderné elektrárny a její uvedení do provozu? Plány jsou nyní pouze na papíře, a kdo ví, zda se vůbec budou realizovat.

Diskuse (pokračování):

Přenesení výroby na alternativní zdroje energie také připadá v úvahu, ale podíl získané energie nebude nijak zásadní. Nehledě na to, že v oblasti „Trojzemí“ existují celé řady větrných elektráren a celkový potenciál krajiny byl dle mého názoru vyčerpán.

Od začátku stavby elektrárny a zahájení těžby hnědého uhlí se vyskytují problémy i v oblasti sousedícího Frýdlantska. Postupným nátlakem z české strany se podařilo stávající zařízení modernizovat a zamezit tak vysoké míře znečišťování okolí. Jistě má tedy cenu v nátlaku pokračovat a doufat, že k rozšíření dolu nedojde.

ZDROJE

- 530276-original1-piro8. In: *Novinky.cz* [online]. [cit. 2017-10-18]. Dostupné z: <https://media.novinky.cz/027/530276-original1-piro8.jpg>
- Důl hnědého uhlí Turów. *Atrakce průmyslu a techniky* [online]. [cit. 2017-12-11]. Dostupné z: <http://www.atrakcjetchniki.karr.pl/cz/pages/1045.html>
- IEA vítá snahu Polska o rozvoj jaderné energetiky. *OEnergetice* [online]. ©2017 [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <http://oenergetice.cz/evropska-unie/polsko-hodla-rozvijet-jadernou-energetiku-tim-snizit-zavislost-uhli/>
- Mapa Frydlantsko. In: *Spolek FOD* [online]. [cit. 2017-12-5]. Dostupné z: <http://www.hermanicka.wz.cz/img/mapy/mapaFrydlantsko.gif>
- Obecné charakteristiky. *PGE GIEK KWB Turów* [online]. [cit. 2017-12-11]. Dostupné z: <https://kwbturow.pgegiek.pl/Technika-i-technologie/Charakterystyka-ogolna>
- Polský důl odsává českou vodu, náprava přijde na dvě miliardy. *Novinky.cz* [online]. 2016 [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/392411-polsky-dul-odsava-ceskou-vodu-naprava-prijde-na-dve-miliardy.html>
- Právo: Rozšíření polského dolu Turów, je třeba jednat rychle. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. ©2015 [cit. 2017-12-8]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/articles_160121_Pravo_Turow
- VENERA, Zdeněk a kol. *Studium vlivu pokračováním těžby hnědého uhlí v dole Turów na podzemní a povrchové vody v ČR* [online]. In: . s. 35 [cit. 2017-12-11]. Dostupné z: <https://regionalni-rozvoj.kraj-lbc.cz/getFile/id:385387/lastUpdateDate:2016-12-14%2015%03A16%03A13>
- Vodárenský problém SVS aneb jak zajistit vodu bez vody. *Liberecký deník* [online]. [cit. 2017-12-7]. Dostupné z: <https://liberecky.denik.cz/podnikani/vodarensky-problem-svs-aneb-jak-zajistit-vodu-bez-vody-20160229.html>

Děkuji za pozornost

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

